

RESTAURAREA UNEI CROMOLITOGRAFII “MADONA CU PRUNCUL” DE LA ÎNCEPUTUL SECOLULUI XX

Maria Odry, Călina Comarnescu

O imagine este întotdeauna purtătoarea unor valori estetice spirituale, chiar dacă este o copie.

Pentru un restaurator, indiferent dacă este vorba de copie sau operă originală, obiectul este la fel de important și reclamă aceleași intervenții. În cazul de față este vorba de restaurarea unei cromolitografii.

Cromolitografia - procedeu inventat de Alois Senefelder în anul 1796 și răspândit în secolul XIX-XX: este un procedeu de multiplicare în serie prin tipărire, la care suportul este piatra, permițând astfel multiplicarea unor picturi, opere de valoare, în serii mai mari.

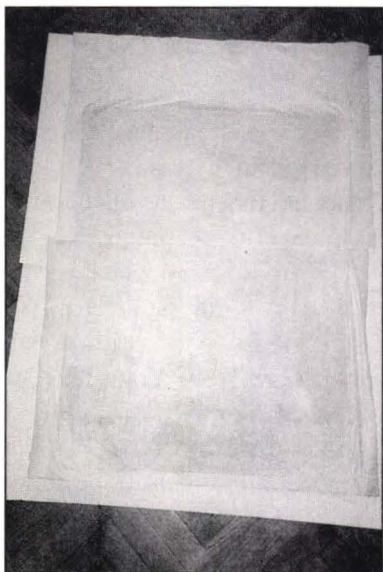
Lucrarea de față “Madona cu pruncul” este o cromolitografie - moștenirea doamnei Doina Hanga, fiica fostului director al muzeului din Arad în perioada 1920-1944, doctor Lazăr Nicky originar din Pâncota, județul Arad. Cromolitografia a fost tipărită la Budapesta la începutul secolului XX, editată de Könyves Kálmán Magyar Műkiadó Részvénytársaság.

Autorul este Márk Lajos, pictor al școlii müncheneze. El a studiat la Budapesta și la Academia Julien din Paris; (născut în 1867, a murit la New York în 1940), fiind un portretist de renume al vremii. Chiar în colecția de artă a Muzeului Județean Arad se află o lucrare de acest autor intitulată “ÎN ATELIER” (ulei pe pânză, dimensiunile 90/1.500 cm, semnat stânga jos, nr. inventar 28). Proveniența Fondul vechi al Muzeului Județean Arad.

Imaginea propriu-zisă reprezintă pe Madona cu Pruncul Isus.

Faze de lucru

Compoziția este de factură renașcentistă: Madona este îmbrăcată în haine de mătase, de brocart grele, cu falduri largi maforion roșu; gesturile îi sunt puțin manieriste, dulcele, ținând în brațul drept pe pruncul Isus, blond și grăsuț, gen Rafael. În prim plan este un postament asemănător unei ferestre deschise, cu inscripția în limba latină "MATER PULCREE DULECTIONIS" (mamă preafrumoasă caritabilă).

În fundal se vede un peisaj sumbru, de ploi în amurg.

Pentru un restaurator o operă de artă, obiectul intervenției sale, este în primul rând "un sistem, o structură extrem de sensibilă", care în timp și-a pierdut calitățile fizico-chimice inițiale. Această structură trebuie restabilită, pentru ca lucrarea să fie pusă din nou în valoare.

Cromolitografia de față a fost fragmentată în douăsprezece bucăți, șifonată, colțul stânga sus lipsind în totalitate: un triunghi de 7 x 3 x 10 cm.

Dimensiunile lucrării sunt: 110 cm x 85 cm.

Operațiile de restaurare au fost începute cu potrivirea și reasamblarea fragmentelor suportului (stil puzzle). Apoi am continuat cu lipirea lor cu C.M.C. (glutofix) caboximetil celuloză, care este un adeziv reversibil, neutru chimic; a unor benzi de foiță japoneză pe fața lucrării. Pentru fixarea fragmentelor pe dosul lucrării s-au lipit benzi de fâșie japoneză mai groasă. A urmat desprinderea benzilor de pe fața lucrării cu apă caldă și bisturiu.

Întreaga lucrare a fost dublată pe revers cu hârtie japoneză groasă, care inițial a fost tratată cu glutofix pe ambele fețe. Lucrarea a fost pusă sub o folie de sticlă groasă și plăci de marmură, deoarece depășea dimensiunile presei de laborator, - astfel s-a redat suportului fragilizat rezistența fizico-mecanică. După care s-a trecut la operațiile de completare a fisurilor existente, vizibile pe fața lucrării. Pentru acest lucru s-a utilizat o pastă de mixtură de scame fine de hârtie japoneză cu soluție de 5% C.M.C., în straturi succesive. Metodă confirmată de Elena Panait - Pârău, de la laboratorul de restaurare Iași în Revista Muzeelor nr. 2, 1996.

A urmat reconstituirea piesei lipsă din colțul stânga sus, dintr-un carton aproximativ asemănător ca și grosime și culoare.

S-a desenat colțul după harta rupturii, s-a decupat, s-a lipit cu hârtie japoneză, iar după ce a stat sub presă de marmură, hârtia japoneză s-a desprins, denivelările s-au completat tot cu o mixtură de scame fine de foiță japoneză cu soluția de C.M.C. 5%, iar cu ajutorul unei spatule fine și elastice s-a presat în stare umedă la nivel.

A urmat un tratament pe fața lucrării cu C.M.C. 5% pentru reîmprospătarea fibrei uscate a cartonului învechit, care și-a pierdut elasticitatea în timp.

După ce suportul a fost consolidat a urmat reîntregirea cromatică, retușul propriu zis.

Am ales metoda de retuș "Velatura" - suprafața reîntregită cromatic realizată prin alăturarea unor puncte foarte mici asemănătoare tehnicii litografiei. Am folosit acuarele de import Italia, iar la vernisare un verni mat, recomandat pentru pasteluri.

Astfel "icoana" - și-a reprimit funcția de "imagine" - care poate fi valorificată expozițional.

Madona cu pruncul, după restaurare, detaliu